

LEIDO-Actief 23

1 2 O K T O B E R 2 0 1 4

Uitgave van de Leido Academy, het thema-netwerk voor Leven Lang Leren

'HOGER BEDRIJFSDIPLOMA (HBd)'

DE INVOERING ERVAN PER 1 JANUARI 2015

BIJeenkomst: Donderdag 6 november 2014 van 10 – 12.30 uur

Amersfoort-Schothorst – Disketteweg 11

Op donderdag 6 november a.s. vindt de bijeenkomst plaats waarbij het Hoger Bedrijfsdiploma in formele zin van start gaat d.w.z. dat uit de doeken zal worden gedaan hoe per 1 januari het HBd in het register daarvan kan worden opgenomen. We geven hier een paar praktische mededelingen (let op de aangepaste eindtijd), het programma en een aantal actuele ontwikkelingen die voor het HBd van belang kunnen zijn.

Aangepaste eindtijd

Er is besloten om het programma in een meer compacte vorm aan te bieden, zodat er meer belangstellenden kunnen aanschuiven (en daarmee in deze fase slechts een dagdeel van de kostbare tijd in deze ontwikkeling hoeven te investeren).

De bijeenkomst begint om 10 uur en eindigt rond 12.30 uur (al kan daarna altijd nog met degenen die aanvullende vragen hebben, in een kleine groep van gedachten worden gewisseld).

Kosten

Er is geen lunch opgenomen in het programma. Daarom zijn de kosten voor deelname niet 45 maar 30 euro.

Parkeren

Er is achter het gebouw ruimte om te parkeren. Daarnaast kan dat ook op de openbare plekken voor de deur, maar omdat er een nieuwe fietsenstalling wordt aangelegd bij het station, is het aantal daarvan nu beperkt. Men heeft wel een alternatieve parkeerplaats geschapen, bij een leegstaand kantoor in de buurt... volg daarvoor de gele bordjes met een P (ze zijn niet echt handig en zichtbaar opgehangen, dus het is even een kwestie van goed opletten).

PROGRAMMA

Het programma kent de volgende structuur, maar er is zeker ruimte voor het spel van vraag en antwoord en voor discussie...

09.15 – 10.00 uur	Ontvangst
10.00 – 10.45 uur	Inleiding over het HBd
10.45 – 11.15 uur	Korte reflecties vanuit het werkveld
11.15 – 11.25 uur	Pauze
11.20 – 12.15 uur	Bespreken van cruciale aspecten van de verdere invoering – zoeken naar de beste aanpak: - HBd en plannen overheid rond flexibilisering- communicatie rond het HBd in de richting van doelgroepen- onderscheidend karakter HBd- instellen van de SOC's voor de sectorale HBd's (condities participatie)- kosten
12.15 – 12.30 uur	Samenvatten / sluiting

ONTWIKKELINGEN

We geven hier nog een aantal recente ontwikkelingen die van invloed zullen/kunnen zijn op de verdere invoering van het Hoger Bedrijfsdiploma. Tijdens de bijeenkomst zullen de meeste ervan de revue passeren...

Beleidsreactie op adviezen deeltijd voor volwassenen

Op vrijdag 31 oktober verschijnt de zgn. Groeibrief, een gezamenlijk stuk van OCW en SZW, waarin de beleidsreactie is opgenomen op de adviezen van de Commissie Rinnooy Kan voor het flexibiliseren van het deeltijdse onderwijs. Er mag worden verwacht dat naast het invoeren van vouchers (leerrechten, te betalen uit een budget dat de overheid beschikbaar gaat stellen) en andere zaken die volwassenen moeten verlokken om een formeel diploma te gaan behalen, er veel aandacht zijn voor de mogelijkheden om het aanbod op zich te flexibiliseren. De Ad zal daarbij in beeld komen als een instrument, maar door de kaders die daarvoor gelden, zal er ook moeten worden bezien hoe de vraag vanuit het werkveld naar maatwerktrajecten en nog meer op de functies van mensen gerichte (bedrijfs)opleidingen hun plek in het onderwijssysteem kunnen krijgen.

We denken dat het HBd in het flexibiliseren op een bepaald niveau van het NLQF, mede gelet op het feit dat formele diploma's nadrukkelijk gekoppeld zijn aan de persoonlijke ontwikkeling van brede competenties, een welkome aanvulling is als een kwalificatie die meer de functionele loopbaan centraal stelt.

Kwalificaties in het verlengde van mbo-4

Er is een sterk groeiende aandacht vanuit mbo-instellingen om een rol te spelen bij het ontwikkelen en aanbieden van opleidingen op niveau 5 i.c. de Associate degree. Daarbij wordt onder meer in samenspraak met het (regionale) werkveld gezocht naar een programma dat daaraan kan voldoen. Maar vervolgens kan blijken dat het niet lukt, om allerlei redenen, om te voldoen aan de randvoorwaarden voor de Ad (CDHO, NVAO, formeel eigendom hogeschool). In dat geval kan het voor een mbo-instelling interessant zijn om over te gaan naar het ontwikkelen van een HBd.

Daarbij kan worden aangetekend dat als er eenmaal een aantal aan HBd's is, in de loop der tijd meerdere daarvan kunnen leiden tot het in de markt zetten van een Ad. In die zin kan een HBd een prima opstap zijn naar formele programma's die met de Ad-graad worden afgesloten.

Vraag naar 'functiegerichte' trajecten

Het bedrijfsleven wil graag snel, effectief en maatwerkgericht handelen. Het moeten voldoen aan allerlei formele eisen die behoren bij formele diploma's kan wel eens leiden tot frustratie en het afhaken bij de verdere onderhandelingen. Vervolgens moet men gaan kijken naar wat de mogelijkheden in het niet-formele circuit zijn...

Een interessante ontwikkeling is te vinden in het mbo waarbij een 'derde leerweg' aan het ontstaan is. Dat wil zeggen dat een private instelling wel uitgaat van een formele kwalificatie maar er allerlei zaken uit weglaat, vooral de leeruitkomsten die werkgevers in een bepaalde bedrijfstak niet rechtstreeks van belang vinden voor hun mensen en functies.

Dat kan bijvoorbeeld te maken hebben met de eisen die worden gesteld aan Nederlands, Engels en rekenen – die aan een bepaald niveau moeten voldoen en dan als 'struikelvakken' gaan fungeren. Aangezien een private aanbieder delen mag aanbieden, is deze optie in het leven groepen. Er zijn uiteraard nadelen bijv. dat er geen subsidie beschikbaar is omdat de scholing niet is gericht op het behalen van het totale diploma.

ECVET

Er zal, zo heeft de minister onlangs aangegeven, worden gestart met pilots rond het gebruik van studiepunten in het mbo, ECVET genoemd. Daarbij zal ongetwijfeld ook worden gekeken naar een vorm van aanhaken bij wat in het hoger onderwijs gebeurt met de studiepunten, dus met de ECTS.

Het zou een interessante optie kunnen zijn om daarbij ook te denken aan het gebruik van ECVET voor de doorstroom naar het hbo. Er kan bijvoorbeeld bij een HBd met ECVET worden gewerkt, zodanig dat hiermee een instrument in het leven wordt geroepen om de instroom in een Ad of een Bachelor - waar met ECTS wordt gewerkt - soepeler te laten verlopen. Anders gezegd, het naast elkaar hebben van een HBd en Ad (en Bachelor) is een kans om de ontwikkelingen rond ECVET te koppelen aan de mogelijkheden die het gebruik van ECTS biedt.

HET HOGER BEDRIJFSDIPLOMA

Vooruitlopend op de presentaties gedurende de bijeenkomst gaan we hier nogmaals aan de hand van een aantal relevante aspecten in op het Hoger Bedrijfsdiploma.

Kenmerken van het HBd

De belangrijkste kenmerken van een opleiding die past bij een HBd, zijn:

1. Het onderliggende programma van een HBd is sterk arbeidsmarktrelevant en is nadrukkelijk in samenspraak met het relevante werkveld afgestemd op functies en beroepen binnen een bepaalde sector.
2. Het HBd is te positioneren op niveau 5 van het Nederlandse Kwalificatieraamwerk voor het onderwijs (NLQF), waarop zich de Associate degree (Ad) binnen het hoger beroepsonderwijs bevindt.
3. De studielast van een HBd-programma kent een substantiële omvang, zich daarmee onderscheidend van korte, doelgerichte bedrijfsopleidingen.
4. Opleidingen die een HBd opleveren, staan met hun aanbieders gegroepeerd per sector van het werkveld vermeld in het landelijke HBd-register.
5. Elke groep HBd-opleidingen kent een zgn. Sectorale Overlegcommissie, met experts vanuit het werkveld en de aanbieders, die elk jaar onder de onafhankelijke aansturing door de Leido Academy beoordeelt of een HBd-opleiding nog voldoet aan de criteria.
6. Het HBd wordt verzorgd in de private sector en kent derhalve geen mogelijkheid voor bekostiging door de overheid, maar kan daardoor flexibeler dan een Ad-programma worden aangeboden.

Opleidingen die een HBd kunnen zijn

Het HBd is een kwalificatie die aan de hand van een kader met criteria door de Leido Academy wordt verleend. De volgende type opleidingen komen in principe voor opname in het HBd-register in aanmerking:

1. De opleiding is vergelijkbaar met een Associate-degreeprogramma, maar de aanbieder is geen hogeschool en/of er bestaat geen hbo-bacheloropleiding waarbinnen deze Ad kan worden gepositioneerd. Deze opleiding mag dus geen Ad heten, maar is vervolgens door het Nationaal Coördinatiepunt (NCP) op niveau 5 geplaatst, op basis van de formeel door de overheid erkende NCP-kaders.
2. De opleiding is een zgn. stand-alone-programma dat sterk arbeidsmarktgericht is en door het NCP op niveau 5 van het NLQF is geplaatst.
3. De opleiding kent een dusdanig maatwerkprogramma dat de bezitter van het desbetreffende diploma op basis van een overeenkomst van de aanbieder(s) met een of meerdere hogescholen aldaar een Associate degree kan behalen met een individueel programma dat maximaal 30 studiepunten omvat¹. In dat geval is er geen NCP-beoordeling nodig, met een formele koppeling aan het NLQF – al kan dit in bepaalde gevallen wel handig zijn.

Studielast van een HBd

Hoewel bij het koppelen van een kwalificatie (opleiding) aan het NLQF alleen wordt beoordeeld of de leeruitkomsten (eindkwalificaties, eindtermen) zorgen voor een positionering op niveau 5, zal voor het HBd gelden dat het onderliggende programma een substantiële omvang kent. Daarmee willen we voorkomen dat korte cursussen, trainingen, scholingstrajecten e.d. in het register

¹ Als er geen verwante Ad is, kan het ook gaan om vrijstellingen voor een Bachelor gaan. In dit geval dienen de leeruitkomsten van de HBd-opleiding behoren bij de eerste fase van de Bachelor.

terechtkomen, mede omdat daarvoor andere registers bestaan. Hierbij moet worden gedacht, om een beeld te geven, aan programma's die minimaal anderhalf jaar² vragen via een part-time studie voor mensen die een mbo- of havo-diploma bezitten en geen vrijstellingen kunnen krijgen.

Registratie

Er is een onafhankelijke commissie binnen de Leido Academie die de aanvragen voor opname in het HBd-register beoordeelt. Na goedkeuring wordt de opleiding in het register geplaatst, samen met opleidingen die binnen dezelfde werkveldsector zijn te positioneren.

Sectorale Overlegcommissie

Per groep HBd's voor een bepaalde werkveldsector wordt onder de vlag van de Leido Academy een Sectorale Overlegcommissie (SOC) aangestuurd. De SOC kent naast een voorzitter en ambtelijke secretaris vanuit de Leido Academy experts die participeren namens de werkgevers binnen die sector dan wel namens de aanbieders.

De taken van een SOC zijn:

- Adviseren van de beoordelingscommissie van de Leido Academy bij nieuwe aanvragen voor opname in het register in het algemeen en de positionering in een bepaalde werkveldsector in het bijzonder.
- Opstellen van een document dat in september van een kalenderjaar verschijnt, waarin de ontwikkelingen rond competenties voor functies binnen de werkveldsector worden beschreven en waarvan de SOC van mening is dat deze zo goed mogelijk in HBd-programma dienen te worden vertaald, waar relevant voor de leeruitkomsten.
- Beoordelen van de aangepaste programma's van de betreffende HBd's in januari van het jaar daarop, op doorwerking van de aanbevelingen die zijn gedaan – opdat een HBd in het register kan blijven staan.
- Fungeren als aanspreekpunt voor nieuwe en bestaande aanbieders ten aanzien van HBd-aspecten.

Interessante aspecten van een HBd

Een aantal interessante en aantrekkelijke aspecten van een HBd is:

- Een Ad wordt elke zes jaar beoordeeld op actuele zaken door de NVAO, een opleiding op niveau 5 elke vijf jaar door het NCP en een HBd elk jaar...
- Een HBd kent een veel korter traject voor de erkenning...
- Een Ad valt onder formele en strikte kaders, gebaseerd op wetgeving van de overheid, terwijl een HBd op kwaliteit wordt beoordeeld door vakgenoten en experts binnen het eigen werkveld...
- De kosten voor een HBd-erkenning zijn vele malen lager dan voor een Ad...
- Een HBd kan qua vormgeving en verzorging flexibel worden aangepast aan de wensen van bedrijven die hun werknemers deze opleiding willen laten doen...
- Een HBd kan op elke locatie worden aangeboden, in overleg met degenen die de studie gaan volgen...
- Een HBd-programma kan zijn opgebouwd uit stukken die op zichzelf een certificaat opleveren...
- In samenspraak met werkgevers kan een traject op basis van werken en leren worden vormgegeven...
- Omdat HBd's sterk aan functies zijn gekoppeld, zullen er zonder meer mogelijkheden zijn om vrijstellingen te verkrijgen op basis van werkervaring en eerder gevolgde cursussen...
- Aanbieders van gelijke resp. vergelijkbare Hbd's kunnen voor bepaalde onderdelen samenwerken bij de inrichting van de examens...
- Aanbieders kunnen private (delen van) hogescholen zijn, mbo-instellingen, private organisaties, branches, beroepsverenigingen...

² In dit stuk wordt hierop niet verder ingegaan, maar in het geval de studietijd tussen een half en anderhalf ligt, er een optie is om als Hoger Bedrijfscertificaat (HbC) in het register een eigen vermelding te krijgen.

- Beroepsorganisaties, organisaties die een register beheren voor een bepaalde beroepsgroep en andere partijen die een sterke waarde hechten aan het niveau en de positionering... ze hebben belang bij het HBd als een niet-formele kwalificatie voor mensen die binnen hun functie een diploma dienen te behalen dat een duidelijke marktwaarde kent...

ZAKELIJKE MEDEDELINGEN

- De bijeenkomst vindt plaats in Amersfoort-Schothorst, in het gebouw van de Stichting Praktijkleren, Disketteweg 11. Dit gebouw ligt op loopafstand van het station Amersfoort-Schothorst (zie: <http://www.stichtingpraktijkleren.nl/contact/?result=false>)
- De kosten voor deze dag bedragen 30 euro excl. btw.
- Aanmelding is zonder verdere verplichtingen mogelijk, via een e-mail naar info@leido.nl